

จิตวิญญาณและสันติภาพ

(Spirituality and Peace)

รองศาสตราจารย์ ดร. ธงชัย สมบูรณ์

drpak08@yahoo.com

หลังจากผู้เขียนกลับจาก Present ผลงานวิจัยเรื่อง National Identity on Educational Policy: A case study of Thailand ที่ประเทศศรีลังกาแล้ว กลับมาก็ได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุมนานาชาติที่องค์การสหประชาชาติ (United Nations) ในหัวข้อ Happiness and Public Policy (ความสุขและนโยบายของรัฐ) งานนี้จัดขึ้นเมื่อวันที่ 18-19 กรกฎาคมที่ผ่านมา หัวข้อย่อยทั้งหมดมี 5 หัวข้อ

1. Happiness in Global Perspective : Why we need a new paradigm
2. Conceptualization of Happiness and Indicators
3. Local Interpretation on Nation Happiness
4. Happiness and Socio-Economic Policy
5. Technology and Happiness

เหตุผลในสังคมโลกปัจจุบันทุกคนโยยหาสันติภาพด้วยเหตุประการหนึ่งที่ผู้เขียนมองว่า เพราะสถานการณ์ความรุนแรงเชิงโครงสร้าง (Structural Violence) มีมากขึ้นทุกคนพยายามก้าวเข้าสู่ภาวะธรรมอันอาจตนเองมากขึ้น ความเสียเปรียบกับความได้เปรียบแห่งอำนาจต่อรองไม่เกิดสถานะสมดุล (Exploited and Exploiting Equilibrium) ฉะนั้น จึงเป็นปัจจัยทำให้เกิดปัญหาดังกล่าว

หันกลับมามองในสังคมชนบท ซึ่งผู้เขียนก็เป็นคนชนบท (บ้านนอก! เช่นกัน มีความภูมิใจสุด ๆ) จึงอยากจะสะท้อนภาพฉาย (Projection) ของสังคมนี้ จะเห็นได้ว่า สังคมชนบทจะผูกติดกับเรื่องราวของการดำรงชีวิต การอยู่ดี กินดี รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างปัจจัยยังชีพ สิ่งเหล่านี้ถูกสถาปนาความศักดิ์สิทธิ์ให้เรียกว่า ยุทธวิธีในการดำรงชีวิต (Livelihood Strategies) ซึ่งจะมีผลต่อความอยู่ดีมีสุขของสังคมยุคใหม่ ในขณะที่ความมุ่งหมายอันสูงสุด ที่จะทำความเข้าใจถึงผลของการเปลี่ยนแปลงในสถานภาพของทรัพยากรต่าง ๆ (Resource Profile) ของคนและชุมชน ไม่ว่าจะเป็นค่านิยม ทั้งสองมิติที่เป็นอัตวิสัยและภาวะวิสัย (Subjective and Objective Wellbeing) ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของสังคมชนบทตามกระบวนการทันสมัย (Modernization) ส่งผลให้คนในสังคมต้อง “เติบโตเองและปรับตัวเอง” เพื่อตอบสนองความต้องการ (needs) และสร้างความปรารถนาให้ถึงความอยากมีอยากเป็น (Aspirations) สิ่งเหล่านี้ ผู้เขียนขอใช้ศัพท์คำว่า **ความอยู่ดีมีสุขในรูปแบบพลวัต (Dynamic Wellbeing)**

ทุกวันนี้จิตวิญญาณของคนในชนบทค่อนข้างจางหายไป การกระแทกและการไหลบ่าของวัฒนธรรมแห่งตะวันตก ส่งผลให้เกิดความซับซ้อนใจ หรือเกิดความขัดแย้งกับตนเองมีมากขึ้น

บางสังคมชนบท แม้ว่าผู้คนจะพยายามเรียนรู้ รับรู้ หรือแม้แต่ตระหนักถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลง ดังกล่าวก็ยังประสบปัญหาการช็อกทางวัฒนธรรม (Culture Shock) ด้วยเหตุผลที่ทับซ้อนกันอยู่ ระหว่างพื้นที่ของวัฒนธรรมเก่ากับพื้นที่วัฒนธรรมใหม่จึงทำให้ (เกิดวิบากกรรมร่วม) และมีทิศทาง ว่าจะเป็นกตดา (Suchness)

เช่นเดียวกับสันติภาพแห่งสังคม ผู้เขียนมองว่า สิ่งนี้ไม่ได้ยากแต่ประการใด การสรรค์สร้าง แห่งองค์รวมในมวลหมู่มนุษยชาติบนฐานคติแห่งมิตรภาพและการรับรู้ซึ่งกันและกัน เพียงแต่ทุกคนและอนุของสรรพสิ่งเข้าใจในสภาวะแห่งอัตตะ (being) ของตนเองและผู้อื่น ตลอดจนแบ่งปัน ใจให้ไปสู่การสัมผัสใจซึ่งกันและกัน เพียงแค่นี้จิตวิญญาณและสันติภาพก็คงเป็นเนื้อเดียวกันอย่าง แน่นนอน

“การพัฒนาแบบบริสุทธิ คือ การพัฒนาอย่างต่อเนื่องและมีสติ”

อธิการบดีคิม ไชยแสนสุข